

ŽEMAITIJA

nepartinis darbo žmonių laikraštis.

Išeina sekmadieniais ir ketvirtadieniais.

Prenumeratos kaina vienam mėnesiui:
Raseinių miesto ūmėjams—1rb. 80 k.
Visiems kitiems „ 2 rb.

REDAKCIJOS ADRESAS:
Raseiniai, Šilavos gatvė № 3

Skelbimų kaina:
Petito eilutei arba jos vietai ant pirmo puslapio —75 k.
ant antro 50 k.

№ 55

Raseiniai, Ketvirtadienis, 1919 m. Rugsėjo m. 11 d.

Metai I

Iš šių laikų darbo žmonių geradėjų

Niekuomet pasaulio darbininkai nėra turėję tiek geradėjų ir darbo žmonių reikalų gynėjų kiek jų randasi šiandiena. O ypač tose šalyse kuriose norima sutverti naujos valstijos. Prie tų valstijų galima prieskaityti ir Lietuvą. Čionai kas šiandieną nėra darbininkų ušravėju tai tokį ir atrasti sunku. Čionai visį žada plačiausių laisvių, visi baisūs demokratai, visi darbo žmonių užtėvėjai ką ir be sakyti. Nuo didžiausio juristo iki kas tik sugeba plunksną apsukti ir tamsų darbininką suaugtuoti savo naudai tai jau ir demokratas ir darbo žmonių sveiklinkis. Visi spausdina įvairius atsišaukimus bei gražiausių prižadų praklomacijas ir tuomi veja darbo žmonėms naujus apinasrius kad tik darbo žurones juomi pamovus ir galėus vesti ten; kur jo kišenius nori. Tai teip šiandien visame pasaulyj teip ir mūsų teivynėj Lietuvoj. Šiandiena žiurint pasaulio palitikon deklaracijų ir proklamacijų akimis, rodos darbininkui reikia kibti to ar kito geradėjaus skvernan ir rytoj jau atsidurti rajuje. Štai paimkime Trockį: kol jis neturėjo savo rankose valdžios vairo, tai buvo pirmas darbininkų gynėjas ir socializmo idėjų nešėjas. Bet kuomet atsistojo prie aaldžios vaira tai jau jam visako gana o darbininkų būvis dar pasunkėjo o jo programa ko puikiausia ir deklaracijos atsakančios. Dabar prieikime prie Lenkijos dvarponių pilsudskininkų deklaracijų iš visime dar nuostabesnes darbo žmonėms deklaracijas ir programas, o už tų programų Lenkijos dvarponiai dar parazitiskesnius lizdus ant darbininkų sprando suka besiskaitydami darbo žmonių užtarėjais ir jie nesigėdžia Lietuvos darbo žmonėms piršti savotišką tvarką ir gerovę par įvairius agentus ir proklamacijas. Tolesnei pažvelkime dar į vienus darbo žmonių geradėjus būtent dvasininkus kurie šiandieną skaitosi pirmi demokratai ir žmonių užtarėjais besiskėbdami tarp kitko sako. «Jug negalime užbeigti vadovybės iki šiol nevadovavusiai partijai supr. darbo žmonių partijai (žiūrėk Kauno Kalendoriuj straps.

«Caras ir Karalius — Margalio ir taip proklamacijos proklamacijomis, programos programomis, o gyvenimas vis eina savo keliu ir tartum sakyti sako: darbininkai jei norite savo dalį pagerinti tai sukiltės vienybeš mokslo ir organizacijos keliau, o aš imis vesiu, svietios ateities gyveniman.

Užėvi.

Iš brolių „laisvės“

Atėję į Valdininką lenkai sakėsi einą iš vieno su lietuviais; žmonėms neturėdami apie tai tikrų žinių tikėjo tomis paskalomis. Buvo čia garsinami Smiglo. Rydžo ir Pilsuckjo,

Vidaus Paskolos:

BONU

GALIMĄ GAUTI

Kaune

VALSTYBES IŽDE (Duonelaidio g-vė 50),
PREKYBOS IR PRAMONES BANKE (Lais. Alėja 66)
TAUPOMOSIOSE KASOSE (Laisvės Alėja 36).

Valstybės Iždinėse

Marijampolėje, Vilkavišky. Alytoje, Seinuose, Šakiuose, Šiauliuose, Raseiniuose, Kretingoj, Ukmergėje, Panevėžy, Rokišky, Utenoj, Pasvaly, ir kitose.

Valstybės įstaigose.

Valščių ir apskričių Valdybos gali gana bonų platinti artimiausiose Valstybės Iždinėse.

Paskolos platinimo Centro Komitetas

gražiai kalbantieji apie „laisvę“, «broliškumą», atsišaukimai.

Tik, dėja, gyvenimas tuojaus ką kitą parodė. Pirmutinis darbas buvo paliepimas iškabinėti tautines lenkų vėliavas, su grasinimu neklausantiems pabaudos 2000 auksinų. ir paliepimas panaikinti; iškabas «svetimomis» kalbomis. Žodžių sakant, po valandos pasidarė tikrai „lenkiškas“ pažiūrėti miestelis rinko ant stulpo lenkai prikaldė lentą su ereliu ir „Olkienik“ miestelio vadinimu ir t.t.

Komitetą kuriame pavyzdinčiai darbavosi lietuvių inteligentai, persėkiojo kaip mokėdami atsiųstus iš Alytaus popierius Komitetui atimdavo, pasiuntinius nekartą lazda pasveikindavo ir suimdavo, komitetui sekretorį net gatvėj sulaikydavo pats komendantas ir reikalavdavo parodyti „popierius. Nors jokių popierių nerasdavo, bet visada net žingsnius sekėdavo ir visada stengdavosi rasti progos užkabinti Lietuvių Tarybų ir Komitetą, kad jie tik lenkams trukdą. Pagaliau, 20 gegužio d. parap. Komitetą išardė ir tą pačią dieną išsiuntė į kaimus paliepimus, kad žmonės ryt dieną susirinktų — gausią iš lenkų cukraus, duonos, miltų ir t.t.

Suvilioti pažadėjimais 2 geg. d. susirinko nemažas būrys žmonių gauti „dovanų“... Komendantas išėjęs ant laiptų prieangio kalbingai pažadėjo gausių lenkų dovanų ir be galo gyrė lenkų gerumą; peikęs Taryba, padavė pasirašyti žmonėms iš anksto pagamintą prašymą, kurį vis delto graitai perskaitė... Štai prašymo ištraukos... Mes Valdiniuko valsčiaus įgaliotiniai būdami lenkų šalininkai, pasižadamė būti ištikimais len-

kų valstybės valdiniais... nusizeminę prašome Lenkų pagalbos, nes mes be lenkų pražūsime... Nors daug kartų kreipėmės prie Tarybos pagalbos, bet mes ir šiandien kenčiame badų ir mūsų laukaj nesėti.“

Perskaitęs dar kartą visą, gausiai pažadėjo ir pareikalavo pasirašyti, o jei nepasirašysia, tai nieko neduosia, ir visi badu numirsią, nes mūsų „teryba“ nieko neduosianti, kadangi ji nieko neturinti. Nors iš minios nevienas suprato, ką toks «prašymas» reiškia, bet kur kvepia paraku, sunku beginkliui protestuoti... Ir taip «įgaliotiniai», kurių tam tikslui niekas neigaliojo, nesupratę svetima kaiba rašto reikšmės viliojami „dovanomis ir pagaliau grasidami pasirašė... Tik „dovanų“, kaip nėra taip nėra. Dabar jau kiekvienam paaiškėjo, kam prašymas buvo reikalingas. Žmonės baisiai papiktino, kerštu degė. Rodos gan sunku: daiktų kainos kilte kilo. Kol buvo parap. Komitetas, jis parašydavo reikalaujantiems raštelį, kad jie nespekuliantai, ir žmonės parsiveždavo nuo Alytaus ir nuo toliau užtenkamai duonos, bet išardžius komitetą ir tas šaltinis nutrūko. Imdavo žmonės leidimus nuo Reviro viršininko, už kuriuos nuo pudo mokėjo po rublį ir po senovės apsiginklavę leidimr nuvažiavę prisipirkdavo vežimus, veždavo, tik... nieko neatsiveždavo, nes Lietuvių valgžia konfiskuodavo. (Reikia pastebėti, kad su Komiteto rašteliais skaitydavosi ir žmonės buvo laba dėkingi). Žmonės kaltindavo vieni lietuvius, kad atima, kiti lenkus, kad jie negerus leidimus duoda ir pinigų ima. Lenkai naudodamiesi proga pradėjo žmones agituoti prieš kiebona, kaipo lietuvi (ir prieš kitus inteligentus), kad esąs jis vis kaltas, kol nepasirašęs po prašymu, nenorįs lenkų duonos ir t.t. Kvailesni tuo tikėjo,

Pagaliau atėjo ir „dovanos“ tik ne lenkų bet Amerikos; gan žymi dalis dovanų lenkuojantiems miestelėnams. Buvo susidaręs Aprozivacinis Komitetes, kuris turėjo padalinti miltus, bet Reviro viršininkas prisiuntė visokių miestelio lenkbernių.

Lietuvius čia kiekvienama žingsny persekioja, niekina net gatvėje. Vietos valdžios įstaigoje nėra nėvieno žmogaus, suprantančio lietuviškviškai. Ir vargas tam, jei verčiamas kokio reikalo kreiptis į valdžią, ypač moterims, kurios nėra neį girdėjusio, lenkų kalbos, ant jų galvos kaip grūdai pilasi «duren», „pogan“ «poganka», „cham“, pšeklenti“, „litvin“, „ciemni litrin“... Lenkiškai inteligentai beveik niekas nemoka rašto kalbos, todėl ištikus reikalui parašyti koks nors prašymas, žmonėms važiuoja už 25 varstų į Trakus, ar kur kitur.

Apie kyšių ėmimą girdėt net perdaug garsiai. Reviro Raštininkas yra buvusiš valsčiaus raštininkas, kuris jan turėjo gan „praktikos“. o dabar dar pasižymi persekiojimu lietuvių. Tai pragaro žmogus, kuriam rūpi tik kas įkasti, kad beveik visus įtaria, kad esą bolševikai, nor iš tikrųjų nėra nei vieno bolševiko.

Kareiviai plėšia net geriau už bolševikus. Kur

ji stovi, nerasi tų namų, kur nebūtų rekvizavę vištų, paršų, audeklų ir kitų daiktų, taip pat šeiminkavę daržuose, sandėliuose ir kluonuose. Bet drąsesnės moters apsiginklavę kaėrga ir šluota stoja į kovą ginti savo nuosavybės. Ir kas daryti?! Nuėjus skūstis, „paganskos“ kalbos neklauso, o kitaip kalbėti nemoka, taigi, anot jų, nors savo teismu atmokam.

Visiems apylinkės gyventojams nuganė pievas, vasarojus. Dargužių kaime mokykla darbuojasi vasaros metu; lenkų kareiviai per pamokas tyčiojasi lietuvių kalba, trukdo pamokas, grasina atimsią būti — kam girdi, mokyti „poganska“ kalba, vis tiek Lietuvos nebusių tik lenkai. Gyriaši nuolat savo kultūra, bet mergaitėms ar moterims neduoda pereit ramiai keliu neužkabine.

Žmonės guodžiasi viltimi, laukia savųjų ir tvirtai tiki, kad Tėvynė Lietuva bus išvaduota iš „brolių“ okupantų. Sako: su kuo sutapsi, su tuo, bet tik ne su lenkais, nes žino, kad amžiais bus verguvė ir paniekoj. Dabar lenkai platina visokių lapelių, kuriais gudriai nori suardyti mūsų kariuomenę.

Generalinio Štabo pranešimas

I. IX. 1919 m.

Šiaurės frontas.

Dauguvos krantuose armotų ir kulkosvydžių kovos tebesitęsia.

Pietų frontas.

Priešiniūinkas, sulaukęs daug paspirties dalių su artilerija, 4 val. šaudė sunkiomis ir lengvomis armatomis Kalkūnų pozicijas. Šarbus strategijos punktus du kartu perėjo iš rankų į rankas. Galų gale mūsų dalys galutinai paėldėjo Kalkūnns.

Grivos sritykovos nesiliauja.

Rusai traukia daugiau pajėgų.

3. IX. 1919 m.

Visą pereiną naktį priešiniūinkas puolė mūsų pozicijas Kalkūnų kryptimi. Armotų ir kulkosvydžių ugnimi raudonarmiečiai buvo iškaldyti.

Po kiek laiko raudonarmiečiai vėl darė priešpuolimų ir buvo pastumę mūsų priešakines dalis, tačiau paspėjusiomis paspirties rinktinėmis visus prieš tai apleistus punktus atsiėmė.

Karininkas VELYKIS.

5. IX. 1919 m.

Šiaurės frontas

Visuose baruose ramu.

Pietu frontas

Vakarą priešiniūinkas sunkiomis ir lengvomis armatomis smarkiai šaudė Kalkūnų pozicijas.

Dieną iš abiejų pusių protarpiais šaudė armatomis.

Mūsų žvalgai sugavo belaisvių, jų skaičiuje 4 karininkai.

Karininkas ADAMKEVIČIUS.

Vyriausio Karo Vado Pranešimas

Mūsų dalių antpuoliai per septynes dienas pasibaigė visiškų pasisėkimu. Mano įsakymu padaryta žvalgyba davė galimybės 1 pestininkų pulko Vadaui Karininkui Ladygui rugpjūčio 24 d. Ukmergės grupės dalimis pradėti smarkų veržimos pirmyn abipusiai Daugpilio plento.

Naudojantis momentu, Panevežio grupei taip pat buvo duotas mano įsakymas tuoju antpulti visu frontu ir draugė su Ukmergės grupe paimti Ežerėnus.

Lig tam laikui visa atsarga ir štabai buvo pritraukti prie pat fronto.

29. VIII. Dešinys Panevežio grupės sparnas kovodamas pasiekė Kuklius ir Voidmincus. Tą pačią dieną Ukmergės grupei smarkiai ir savistosiai veikiant pasisėkė užimti Ežerėnus.

26. VIII. Ukmergės grupė įsistiprino naujai užimtoje Ežerėnų srities pozicijose.

O Panevežio grupė, atkakliai kovodama, pasislinko lig Vaisenzee — Rautenzee

linijos. Visos dalys turėjo atremti nuolatos daromus aršius priešiniūinko priešpuolimus. Dalys turėjo dar ir labai sunkų uždavinį: įveikti nesuskaitomą daugybę apkasų vielos Užtvarų senosios rusų vokiečių sustiprintos pozicijos Ilukštos — Ežerėnų linijoje. Stiprios pozicijos daug palengvino priešiniūinko gynimos.

27. VIII po aršiausių mūšių II pestininkų pulkui pavyko sunaikinti, o dalinai paimti nelaisvėn, kovojantį pas Gut-Grenzen bolševikų pulką ir smarkiu antpuoliu pralaužti sustiprintą poziciją pas Šišovą.

28. VIII. Kovos pasikartojo. Ukmergės grupė kairuoju savo sparnu perėjo Vilniaus-Dvinsko geležinkelį pas Tjrmonto stotį ir pasiekė Sveutenzee — Medumzee — Turmont linijos.

Panevežio grupė kovodama laužė frontą ir užėmė Ilukštą. Užėmus dv. N. Sventenus įveikė rūtą vielų užtvorų sustiprintos pozicijos linija.

Aršūs priešiniūinko priešpuolimai privertė mūsų dalis pasitraukti, bet ryta 29 VIII dv. A. Sveutenai vėl buvo užimti. Panevežio grupė 29 VIII išvadavo nuo bolševikų naujus vakarinio Dauguvos kranto barus ir frontą nukėlė toliau į pietus, išilgai Dauguvos. Naktį rugp. iš 29 į 30 d. Ukmergės grupė pralaužė priešiniūinko frontą ir toli paslinko pirmyn abipusiai plento ir geležinkelio kryptimi.

Laikė rugp. 30 d. po atkaklių mūšių bolševikai buvo nustumti į geležinkelio ir Grivą Semgalen srytį.

30. VIII vakarą visame vakarinio Dauguvos kranto plote išvaduotame nuo priešiniūinko, per Dauguvą sudegė tiltai.

Į dešinę nuo mūsų kariuomenės veikė lenkų dalys.

30 ir 31 VIII buvo atmušta daugelis smarkių priešiniūinko priešpuolimų.

Mūsų dalims šiek tiek atsikvėpus vakaro tau nebuvo abėjonės, kad nedidelė prieštiltinė stipruma pas Grivą, dar tebesančią raudonarmiečių rankose, netrukus užims mūsų kariuomenė.

Sumaningu vadų tvarkymu pestininkų ir raitelių narsumu ir patvara, puikiai padedant artilerija, per kelias dienas turėjom tokio pasisėkimo, knris rodėsi visiškai negalimas.

Vyriausias Karo Vadas Genorolas

Žukauskas

Politikos žinios.

Lietuvių pasiuntinybė šiandien išvažiavo į Revelį.

Latvių pasinntinis Berlyne įteikė vokiečių valdžiai. Latvių protestą del atsitikimų Mintaujoj. Ministeris Miuleris išreiškė savo pasigalėjimą.

Danų laikraščiai praneša, kad vokiečių demokratiūgoj ir socialistinėj spandoj pasirodė protestai prieš vokiečių kareivių elgimosi Latvijos vakaruose.

Atsistatydinęs vidaus reikalų ministeris Valter ketina Tautos Tarybos posėdy ginti savo politiką prieš kairiųjų partijų politikas.

Telegramos.

Stokholmas IX. 4. LTB.

„Politiken“ sužinojo iš geriausių šaltinių, kad tarybų vyriausybės karo padėtis žymiau gerėjanti Denikiuo veržimasis pirmyn sulaukėtaš ir Kijevas vėl paimtas. Rytuose raudonoji armija stovi ties Tobolsku. Kolčakas rengiasi evakuoti Omską; dar toliau į rytus raudonoji kariuomenė stovi ties ties Vladivostoku.

Bernas, IX. 4. LTB.

Rumunų spaudos biuras praneša iš Kišenevo, kad sumušus Rumunų armijai, ši pasitranskusi visu Dniestro frontu ir plėsdami ir degindama traukiantis į šiaurę.

Londonas, IX. LTB.

Reuteris oficialiniai praneša: bolševikai bė sėkmės puolė rugsėjo 1 d. mūsų pozicijas ties Vagos upe.

Nuo rugpjūčio 28 d. ties Vologdos geležinkeliu ir Seleckoje fronte paimta į nelaisvę 800 bolševikų.

Kopenhagens, IX. 4. LTB.

Pasak pranešimų iš Elsinkų, vienas Jekaterinodaro laikraštis paskelbė Denikino protestą prieš Anglų ir Amerikos Suomų nepriklausomybės pripažinimą. Tas protestas, Sazonovui tarpininkaujant, įteiktas santarvės Paryžiaus tarybai. Denikinas pareiškė, kad Rusai ne visai priešingi savarankės Suomų valstybės Suomų redikalai tik sąryšy su Rusiais.

Viena IX. 4. LTB.

Ukrainos spaudos biuras praneša: Ukrainų kariuomenei pasisėkė visiškai apvalyti Kijevo nuo bolševikų gaujų ir, vejjant bolševikų kariuomenę, paeiti į pryšakį 50 varstų už Kijevo į šiaurę išilgai Dniepro upės.

Mintauja, I, 4. LTB.

Tarybų vyriausybė kreipėsi į Eštų vyriausybę, siūlydama taiką Eštų valstybės pripažinimo pagrindais.

NUO REDAKCIJOS.

Šiuo numeriu, „Žemaitija“ išeina paskutinį kartą, Gerai ar blogai bet ji dirbo savo darbą kiek galint prie buvusjūjų sąlygų. O sąlygos laikraščio leidimui itin buvo nepatogios: nebuvo nuolatinių bendradarbių kurie galetų visą laiką laikraštį išlaikyti tam tikra vaga, nebuvo paramos ir iš šalies. Ar šaip ar taip — „Žemaitija“ buvo pirmas laikraštis, pasirodęs Raseiniuose. Ir užbaigiant savo darbą, „Žemaitijos“ redakcija gali tik pasakyti: darėm, ką galėjom, tadaro daugiau, kas gali.

Redaktorius: Redakcijos Komisija.

Dantų gydytojas U. ZIVAS iš Kelmės

Nemakščių gatvė № 75 (prieš. D-1ą Mankauską) Priimama kasdien nuo 9-1 v. d. ir nuo 3-5 v. v. Gydymas dantų ir visų burnos dalių, bliombavimas visokiomis medegomis. Prašalinimas dantų be jokio klausmo (anestezija) IDEJIMAS PADIRBTŪJŲ DANTŲ. Prie kabineto atskiras.

PRIRENGIU NAMU STATYMO PLANUS

ir ATLEKŲ ĮVARIUS STATYMO DARBUS

Julius Reiche, architektorius,

Raseiniuose, Nemakščių g., № 54.

KARŠTUVAS

ir VILNŲ VERPIAMOJ

MAŠINA

galima gauti pas Juozą Lurie Liepojoje

Adresas Telegramoms: Saatlurie Sägerplatz № 17 Atstovas Moses Blochas, Raseiniai Dominikonų g. № 22

50 AUKS. ATLYGINIMO 50

tam, kąs gražins pamestą ties Šimkaičiais 7 rugsėjo š. m. MOTERIŠKĄ KALTIERIŲ (goržėtę) — susiūti trys šeškai.

Kreiptis į Šimkaičių Valsčiaus Valdyba.

Pamestąjį (Obosto) pasą Aiziko Bermanso vardu išduotąjį skaityti neturinčių savo vertės ir pasiūsti į Raseinių nuovados milicija.